

*Foto de la pàgina anterior: Vista aèria del barri de l'any 1987. Font: Arxiu CELH.
Font: Arxiu CELH.*

“El barri ja hi era, els problemes també”

1. Crisi i resorgiment de l'AVIC

La sensació de victòria per part de la població del barri i de que els problemes estaven en camí de solucionar-se, junt amb que les persones militants de partits es varen dedicar a l'activitat més estrictament política, etc, van fer que, com hem vist, el 1979 no hi haguessin candidats o candidates per entrar a la junta de l'Agrupació de Veïns Granvia Sud (AVIC). El desembre es va convocar una assemblea veïnal i va sorgir un autoanomenat “grup de treball” que es feia càrrec estrictament del manteniment de l'existència de l'associació i d'algunes de les activitats que portava a terme, com els cursos de català.

Les crisis de les associacions de veïns foren abundants en aquells moments. A l'Hospitalet, fins i tot van desaparèixer les de Santa Eulàlia i el Centre. L'experiència de l'èxit de la lluita al si de l'AVIC, la persistència d'alguns dels problemes del barri i la consciència social d'algunes persones van fer que, malgrat les dificultats, es mantingués viva l'entitat.

L'existència de l'AVIC se sostenia de forma precària. El “grup de treball” amb prou feines mantenia algunes activitats. Encara a l'octubre de 1979 va fer una reunió amb representants del nou ajuntament democràtic als quals va plantejar una llista de reivindicacions.

Per cert, al consistori de 1979 hi havia dos regidors del barri, Joan Garcia Grau i Joan Alcaide, tots dos escollits a la llista del PSC-PSOE.

Tanmateix, aquest “grup de treball” va manifestar que plegava el febrer de 1981. La possible desaparició de l'entitat era un fet. Després de diverses assemblees, es va formar una junta directiva, amb Francesc Pujadó com a president. Tanmateix, va ser una solució provisional, i la vida de l'entitat va continuar mantenint-se de forma precària durant algun temps més.

—“Durant alguns anys, un cop ja assolits uns mínims dels drets que volíem, el clavègueram i tot allò que volíem, va estar la cosa molt estancada, tot el tema reivindicatiu, per part de l'associació, que va quedar molt esmorteïda. Llavors l'associació existia però no funcionava.”

El maig de 1984 la junta va tornar a convocar una assemblea amb caràcter d'ultimàtum: si no sorgia un grup de persones amb el compromís de tirar endavant l'associació, aquesta podria desaparèixer. Afortunadament, aquest grup va sorgir i es va crear una junta gestora: Frederic Jassé, Josep Peguero, Joan Esquirol, José Luis Alvear, Agustí Esteller, Manuel Díaz i Antonio López. Eren persones que algunes

Aquest era l'aspecte dels voltants del barri al començament de la dècada de 1980.

Font: Arxiu AVIC.

ja havien estat a la junta de l'AVIC o de l'APA (Associació de Pares d'Alumnes) de l'escola Frederic Mistral i tenien prou experiència associativa.

Durant un any van fer tasques de recomposició de l'associació, començant per les pura-

ment físiques: van haver de netejar el local de l'AVIC i organitzar l'arxiu. El segon pas va ser posar-se al dia dels pagaments i de tota la paperassa administrativa. El tercer pas era el més complicat: trobar complicitats entre el veïnat per tirar endavant les activitats de l'Aggrupació, i se'n van sortir.

Un cop consolidada l'existència de l'entitat, a l'assemblea de juny de 1985 es va nomenar una junta. Era encapçalada per Frederic Jassé, i completada per Josep Peguero, Manel Diaz, Joan Esquirol, Antonio López, Jaume Jau-meandreu, Domingo Aznar, Pedro Lorente, Susana Lorente, Patricia García i Ricard Borau. A finals de 1985 s'hi havien incorporat Carlos García, Carmen Heredia, Nicasio Paniagua, Llibert Cantón, Ángeles Carballés i Encarnación González, aquestes dues darreres com a responsables de la vocalia de dones, que havia agafat molta rellevància. Més endavant també en formaran part Josep Rueda, Joan Alcaide, Adela Losa, Jaume Blanch, Jaume Sánchez, Miquel Bertran i Cristina Acero, entre d'altres.

El plantejament de la nova junta era el següent:

“Sabiedo que las circunstancias son diferentes a la época de 1975, nos hemos visto obligados a realizar distintos planteamientos. (...) Hay que potenciar la participación del vecindario, y promocionar y fomentar actividades culturales”¹.

---

1. Memòria..., 1985.

A partir d'aquell moment, a més de les activitats més purament "veïnals", reivindicatives, l'AVIC va encetar i posar l'èmfasi en un seguit de propostes més pròpies d'un centre cultural o social, que el barri no tenia. En paraules d'una carta de l'AVIC al regidor de cultura d'abril de 1985:

*"Estas actividades que se desarrollarán momentáneamente en nuestro diminuto y modesto "local social", quieren formar parte de un proceso de animación y participación en el barrio, para llegar a tener un auténtico Centro Social en el mismo, donde pueden realizarse muchísimas más actividades y encuentros a nivel de todo el barrio"*².

Per tirar endavant les activitats socials es van crear la vocalia de dones, la de joves i es va plantejar la de tercera edat, que no va reeixir. La vocalia de dones va organitzar cursos de confecció, paper maixé, macramé, quadres en tres dimensions, cistelleria, ceràmica i visites culturals. La de joves proposava excursions i activitats esportives. El suport de l'Ajuntament fou important, amb subvencions i assessorament. L'entesa amb el regidor del districte de la segona legislatura

---

2. Arxiu AVIC.

Excursió a Figueres organitzada per la Vocalia de dones de l'AVIC (1987).

Font: Arxiu AVIC.

(1983-1987), Francisco Pareja, va ser molt bona. A la segona part de la primera legislatura de la nova etapa democràtica el regidor fou José Castellanos. També hi va jugar un paper decisiu l'assistenta social del barri, Lucía Guerrero.

També es van tornar a organitzar festes populars, com ara la revetlla de Sant Joan, el carnestoltes i la festa major. A partir de 1988 es va convocar un concurs/exposició de plantes. Aquestes activitats es feien a les instal·lacions de l'escola Frederic Mistral. Els anys següents aquest concurs arribarà a prendre una volada força important. Val a dir que no sempre trobaven facilitats des de la junta directiva de l'escola per fer-hi les activitats. S'ha d'entendre que de vegades podien interferir les tasques acadèmiques. Tanmateix, no hi havia una altra possibilitat al barri.

Festa major de 1987.
Font: Arxiu AVIC.

80

La iniciativa que va tenir més transcendència va ser, sens dubte, l'organització de la festa major del barri. Tot i que s'havien muntat algunes abans, la del 1986, fou coorganitzada per l'AVIC, l'APA i el club esportiu, que encara que no era una entitat independent de l'AVIC, funcionava com si ho fos. A partir d'aquell any es va realitzar amb regularitat.

—“A l'APA ja vam fer una temptativa però va fracassar. Vam marcar una sèrie d'objectius. La festa major havia de ser pel barri, pels veïns, familiar, i que la gent que era a la comissió de festes, bé a l'associació de veïns, que no tingués molta feina, sinó que gaudís també de la festa. Quan estàvem preparant la festa major ens vam assabentar que l'associació de veïns de la SEAT ens volia vendre una novillada, i vam dir no, aquí l'asso-

ciació va dir que no. La majoria de la junta estàvem en contra.”

La primera festa va ser un èxit tot i tenir algunes errades d'organització. I aleshores van demanar consell a la comissió de festes de Gràcia, amb una enorme experiència. Una de les coses que es va copiar d'aquest barri

barceloní va ser que el finançament de la festa es va fer majoritàriament a partir de les aportacions de la gent del barri.

—“Així, la gent aniria participant i faria seva la festa major.”

— “Era organitzada pel barri.”

— “L'Ajuntament col·laborava però no amb les quantitats d'altres barris.”

L'espai de la futura Plaça dels Veïns era l'espai ideal per les activitats més multitudinàries, però encara era propietat dels Balañá. Se'ls va demanar permís i el van concedir. Les persones que la organitzaven va encarregar-se de posar sauló al solar, que fins aquell moment era polsegós i un fangar quan plovia. El programa d'actes incloïa competicions espor-

tives, actuacions per a la canalla, sopar de germanor, etc, i la revetlla de Sant Joan.

A la tardor de 1988, a més, es van organitzar unes jornades culturals. Al gimnàs de l'escola es van fer concerts corals, de corda, i per primera vegada, una activitat que després tindrà arrelament al barri, el teatre. L'obra representada fou Samarcanda, d'Antonio Gala.

La importància que agafava el cicle festiu i les activitats culturals del barri van impulsar a la junta de l'AVIC a començar, a partir de 1989, a adquirir material de megafonia, amb l'objectiu d'arribar a ser autosuficients i no haver de llogar-lo.

2. El grup de joves

Mentre els grups d'activitats destinats a dones tenien força èxit, el grup de joves no va reeixir. Una vintena de joves hi va ser des del començament de la nova etapa, i va col·laborar a la neteja del local. El plantejament de la junta directiva era oferir el local de l'entitat les tardes de 18 a 21:30 hores perquè els i les joves fessin les seves activitats, i es va comprar material per jugar a ping-pong, parxis i escacs.

També es van plantejar l'organització d'excursions i es van adquirir tendes de campanya i d'altre material d'acampada; es van fer gestions per contractar cursos de *wind-surf* a Castelldefels; es va plantejar la creació d'una emissora de ràdio...

Les intencions de la junta directiva eren bones: donar un espai als joves perquè fessin activitats culturals i socials al barri, que s'impliquessin en la seva vida i en la de l'entitat. I van arribar a participar-hi una vintena. Tanmateix, la majoria de les possibilitats que oferien eren les que les persones de la junta pensaven que eren les adients pel jovent, no les que el jovent volia fer. La topada generacional va ser inevitable.

Per llimar les diferències amb el grup de joves, la junta va demanar la intermediació de l'Ajuntament. Finalment i malgrat la intervenció d'Honorio Blasco, no es va aconseguir la integració del grup de joves a l'entitat.

—“Molts veïns protestaven perquè eren joves, feien gamberrades. Ells el que demanaven era que els deixéssim el local i vam dir que sí. Tenien una clau.

—Sí però, com que van començar a fer coses que a l'associació no li agradaven perquè eren coses més de joves, se'ls van tancar les portes.

—Vam demanar ajuda a l'Ajuntament per fer un grup, i nosaltres no hi interveníem.

—Ells ho van interpretar com que des de l'associació se'ls volia controlar, se'ls volia planificar, se'ls volia organitzar i no tenien la seva llibertat. I quan van decidir “nosaltres pleguem i ho deixem” nos els vam donar més suport.”

La no consolidació d'aquest grup va tenir una conseqüència: es va fer més intens l'abando-

A l'octubre de 1982 es va produir un ensurt al barri. El grup terrorista GRAPO va anunciar que havia posat una bomba a les tanques electorals properes a Granvia Sud. La policia la va fer esclatar sense danys personals ni materials. Font: Arxiu AVIC.

82

nament del barri per part del jovent en el seu temps d'oci. Els participants del taller, que pertanyen a la generació dels primers habitants del barri i són pares i mares d'aquest jovent dels 80's, ho recorden així:

—“No hem sabut fer res per als nanos [es refereix als joves d'institut i universitat]

—Aquí era molt difícil.

—Els nanos mateixos se sentien molt vigilats per tots nosaltres, perquè tots ens coneixíem i els nanos miraven de fugir, perquè jo renyava al teu, a l'altre i al que fos, i se sentien com molt controlats.

—Els que anaven a l'institut, el barri de Santa Eulàlia els oferia possibilitats. Que us expliquin on anaven, al bar Serra, al bar Sport i a l'AESE.”

—“Els joves no tenien on amagar-se.

—Els joves anaven a Santa Eulàlia o a Hostafrancs.

—Al barri no teníem res d'oci.”

Aquestes reflexions al voltant de la marxa dels joves del barri per les seves activitats d'oci va molt lligada a la constatació de que la següent generació no va incorporar-se a l'associacionisme del barri:

—“Els nanos no volen jugar on són els pares perquè se senten controlats. És molt difícil integrar els nanos en les activitats que estàs organitzant. Volen organitzar les coses que volen ells, no que els les organitzin els pares. Això no funciona en aquesta entitat ni enlloc.”

—“Els no han sigut de continuar la tasca que nosaltres vam iniciar. I sempre ens ho han dit, dedicàveu tantes hores als demés que deixàveu de dedicar-les a nosaltres. Els meus això m'ho han dit moltes vegades.”

3. L'escola i l'Associació de Pares

L'any 1982, l'escola Frederic Mistral tenia quatre aules de preescolar amb 89 alumnes i 17 aules d'EGB amb 530 alumnes. Tanmateix, la tendència va marcar una gradual disminució de l'alumnat els anys següents. Jaume Botey, regidor d'ensenyament del primer ajuntament democràtic després del franquisme, descrivia la situació així:

“Aquesta zona educativa pertany al Districte III, Santa Eulàlia. L'única escola que hi ha, el C.P. Frederic Mistral és més que suficient per a absorbir la demanda de

Festa de carnestoltes al gimnàs de l'escola Frederic Mistral, l'any 1987.

Font: Arxiu AVIC.

*places de la població infantil del barri. D'altra banda, veiem que el cens de la població infantil decreix ràpidament, de manera que per falta de demanda sorgida del propi polígon, la ratio alumnes/aula al Preescolar és molt baixa. La inaccessibilitat del barri i la seva proximitat a Barcelona fan pràcticament impossible que al Frederic Mistral puguin accedir-hi nens d'altres zones de l'Hospitalet*³.

Als anys de crisi de l'AVIC, l'APA de l'Escola Frederic Mistral va ser el gran impulsor de la vida social i cultural del barri. Recordem que en aquells moments aquesta mena d'entitats es deien "associacions de pares", adoptant el masculí com genèric. El matrimonis que havien arribat joves, ja tenien els fills i les filles en edat escolar, i bona part del seu esforç a l'àmbit privat i públic girava al voltant de la seva condició de pares i mares.

3. BOTEY, 1984: 32, 81 i 82.

—“Molts pares del barri van ser aglutinats per l'APA. Fèiem moltes activitats i els pares baixaven els nanos a l'escola i es quedaven a l'escola.”

L'APA feia totes les tasques pròpies d'una entitat d'aquesta mena dins de l'escola, però també en feia d'altres que arribaven al conjunt del barri. S'organitzaven festivals infantils, activitats esportives, projeccions de cinema els dissabtes, etc, per als abundants nens i nenes que hi havia aleshores. Hem de recordar que l'únic equipament del barri en aquell moment era l'escola, i, per tant, era l'única pista esportiva, l'única sala gran de reunions o projeccions, etc.

En relació a la intervenció en el funcionament de l'escola, en el taller es va comentar:

—“Aquí ens va costar molt, vam tenir una posició bastant tancada dels mestres. Després, n'hi va haver uns quants que es van adaptar una mica. L'APA va haver de treballar força per aconseguir que els mestres ens deixessin participar, no en l'organització educativa de l'escola, això era tabú, però sí que vam participar en la venda de llibres, en l'organització dels viatges de fi de curs, perquè els mestres deien que ells no s'hi volien implicar.

—Perquè hi va haver un incident i els mestres van dir que no hi anaven més.”

—“Als anys setanta hi havia una mica de millor relació amb els mestres, però des-

*Festa de graduació de 8è d'EGB a l'escola Frederic Mistral, l'any 1989.
Font: Arxiu AVIC.*

prés es va frenar molt. A la FAPAC vam saber que hi havia la proposta de fer d'aquesta escola un institut. Se'ls va fer la proposta i van dir que no.”

Quan l'AVIC va revifar, a partir de 1985, la relació entre les dues entitats va ser molt bona. Com que el barri continuava tenint la necessitat d'un local social, per les entitats i les activitats culturals en general, l'APA va fer una proposta. Es tractava de construir aquest local que servís per totes les entitats del barri a sobre del gimnàs de l'escola, amb un accés independent. Finalment, ni l'Ajuntament ni la

Generalitat ho van aprovar, per raons jurídiques i també de capacitat de resistència de l'edifici. Aquest fet ens mostra l'entesa entre les dues associacions del barri i la gran necessitat que hi havia d'aquell espai comunitari. Recordem també la col·laboració a l'organització de la festa major.

4. Les activitats esportives

Des de mitjans de la dècada de 1970 existien els equips de futbol i bàsquet que ja vam comentar. A la dècada de 1980 es va endegar

Foto de grup dels i de les components de l'equip d'atletisme de Granvia Sud.

Font: Arxiu AVIC.

un altre equip d'un esport que no era gens habitual de trobar-lo als barris en aquells anys: l'atletisme.

Tot va començar quan Jesús Lucea, el coordinador de l'equip de futbol, va demanar a Francisco Isla que s'ocupés de la preparació física dels nois. L'interpel·lat va respondre que el que ell podia fer és entrenar un equip d'atletisme, que era del que tenia coneixements. Era l'any 1983. Al seu voltant es va crear un grup de pares: Julián González, Francesc Pujadó, José Sánchez, entre d'altres, i van endegar el projecte.

Per fer l'activitat esportiva, calia una instal·lació, una pista d'atletisme. Per aconseguir-la van contar amb la imprescindible col·laboració de l'encarregat de les terres i els estables d'en Balañá, que encara eren a l'ex-

Activitat gimnàstica organitzada per l'AMPA de l'Escola Frederic Mistral, l'any 1981. No es pot negar l'esforç perquè les noies i els nois fessin esport.

Font: Fons AVIC.

La pista d'atletisme i el camp de futbol.

Font: Arxiu AVIC.

trem oriental del barri, el senyor Brea. Brea va cedir el terreny i amb la maquinària va aplanar-lo per fer una pista d'atletisme de 240 metres de corda. També, com que ja tenia

poc bestiar, va cedir uns petits espais per vestidors i per poder tenir una taula per fer les anotacions i paperassa. Els pares van acabar d'arranjar-ho tot.

—“Quan vam començar l'atletisme tot era ple xeringues.”

—“Em va trucar l'advocat dient “sap vostè que estan ocupant un terreny”, “sí, com que no hi ha lloc per jugar al barri, almenys tinc els nens recollits aquí”, “doncs l'avisó que és propietat privada”, “doncs quan vulguin el terreny sortirem”, i així va quedar el tema.”

—“Ho vam començar a fer a pic i pala i després ens va ajudar el Brea amb la maquinària.”

86

Ja el primer any, un grup de 16 nois i noies van participar als Jocs Esportius de l'Hospitalet i als Campionats de Catalunya, ja que van arribar a estar federats. El club, que sempre va estar dins l'AVIC, va arribar a tenir 64 fitxes de categories benjamí, aleví i infantil. Quan arribaven a cadet havien de marxar a d'altres clubs perquè a l'AVIC no tenien mitjans econòmics per mantenir les despeses d'aquesta categoria, especialment els desplaçaments.

Durant els següents anys, desenes de nois i noies, fins i tot de fora del barri, van entrenar i competir amb el club, tant en curses en pista, llançaments i salts com en crosos i curses populars. Alguns d'ells i d'elles van

arribar a guanyar campionats i competicions d'Espanya i Catalunya: Òscar Nebot, Joaquim Pallarés, Cristina Quílez, Maite González, Raquel González, Víctor López, Roberto González, Rubén López, Imma Pujadó, Àngela Pujadó, etc.

5. Les inundacions

En la revifalla de l'AVIC de 1984 va influir la manifestació d'un dels greus i habituals problemes del barri: les inundacions. Com ja hem comentat anteriorment, per la seva localització, Granvia Sud patia especialment les conseqüències dels freqüents aiguats que cauen a la costa catalana.

—“En aquest barri, per la situació i els desnivells, teníem moltes inundacions. En aquella època quan plovia al setembre, plovia de debò. Aquí hi havia una altra cosa més greu, i és que als baixos no hi havia res, ni tan sols una escala per accedir-hi.”

El 7 de novembre de 1983 van caure més de 200 litres per m² a l'Hospitalet i tres dies després un altre aiguat va empitjorar la situació, especialment a la zona baixa de Santa Eulàlia (carrers Castelao, Independència, etc). La situació més greu a tota Catalunya es va donar a la Riera Blanca, que es va desbordar catàstroficament.

La causa d'aquella inundació, a més de la gran quantitat d'aigua que va caure, fou la

*Inundacions de novembre de 1983.
Font: Arxiu AVIC.*

evident incapacitat de les clavegueres i col·lectors per absorbir les pluges. Es va constatar que les canalitzacions que s'havien construït en el passat s'havien fet de forma insuficient o incorrecta, i fent servir les antigues sèquies del Canal de la Infanta. Tot plegat feia que anessin a parar al barri aigües que baixaven pel col·lector de la Riera Blanca. Les conseqüències concretes de l'episodi a Granvia Sud van ser la inundació dels baixos. Com ja hem comentat, l'editorial Planeta havia tingut un magatzem al bloc A. Com que ja s'havien produït algunes inundacions, aquesta empresa va convertir l'espai dels baixos en un aparcament i en va vendre les places als veïns. L'aigua va arribar a l'alçada dels volants. La declaració de zona catastròfica

per part del Consell de Ministres va permetre que es recuperessin els diners de la reparació dels cotxes que estaven assegurats a tot risc. Sens dubte, aquest episodi va afavorir que un grapat de veïns tornessin a agrupar-se i a mobilitzar-se per entomar un problema del barri. Fou un dels factors del ressorgiment de l'AVIC. Una de les primeres gestions de la junta de l'entitat, el 1986, va ser intentar esbrinar per on passaven i quines característiques tenien les canalitzacions subterrànies del barri. I van descobrir que ni la immobiliària ni l'Ajuntament ho sabien!

El pas deprimit de la Plaça Cerdà va començar a fer-se famós pels llacs que s'hi formaven cada vegada que hi havia un aiguat. De vega-

L'aparcament del Bloc F a les inundacions de 1983.

Font: Arxiu AVIC.

88

des, queia un xàfec especialment violent, com el dels primers dies d'octubre de 1987, que va afectar moltes zones de Catalunya i durant el qual van caure 410 l/m² a Montjuïc.

—“Es van inundar tots els baixos, fins a una alçada de metre i mig.

—I fora. Al pàrquing com que feia una pujada l'aigua arribava al volant, però fora els cotxes estaven totalment coberts.

—Aquella inundació va ser la més forta. Santa Eulàlia va quedar totalment inundada. Hi vaig anar a treballar i vaig veure barques.”

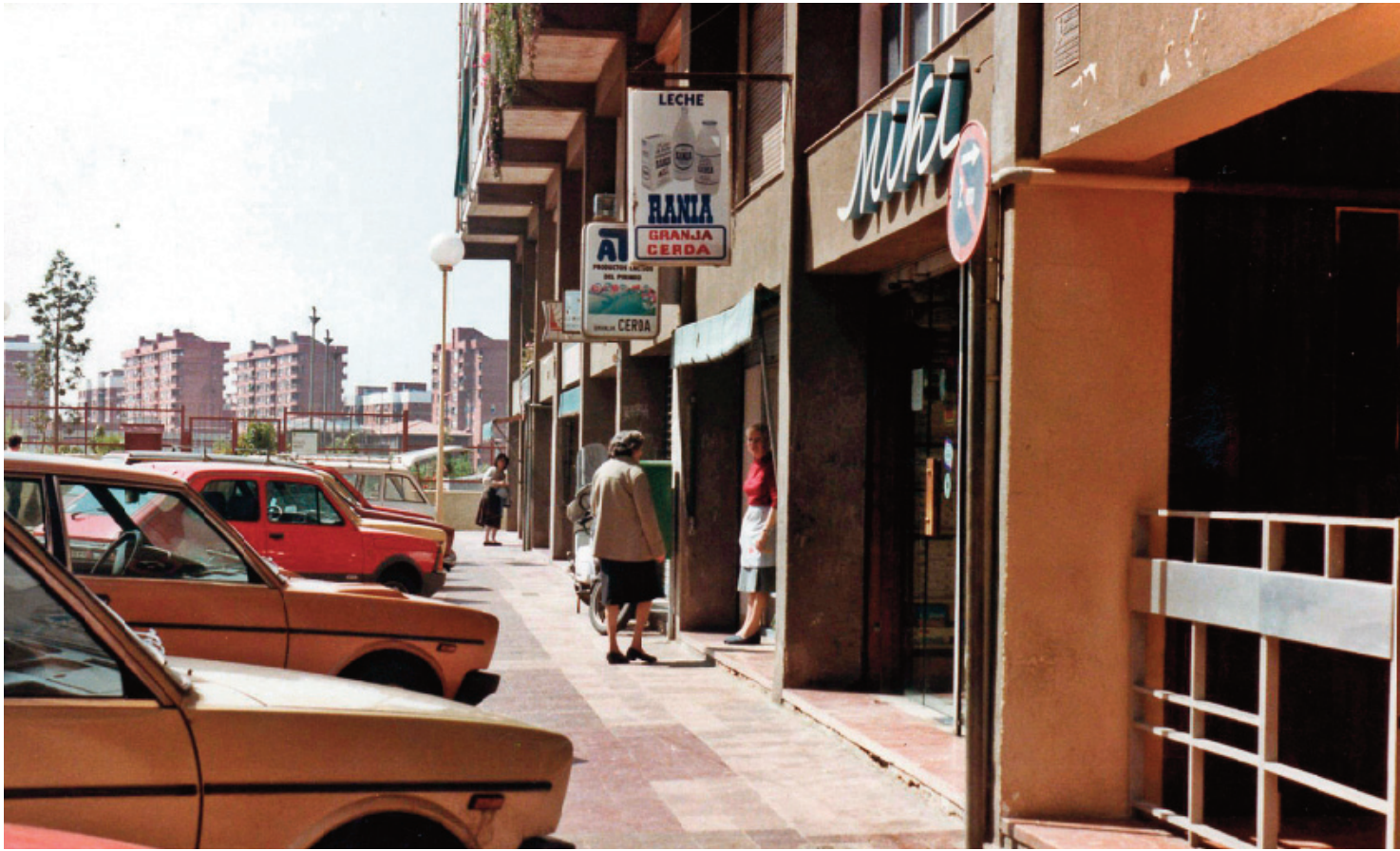
Les inundacions i el clavegueram deficient van esdevenir el principal problema urbanístic del barri durant aquesta dècada. Per evitar

que l'aigua de la Riera Blanca arribés al barri, es va decidir d'instal·lar unes comportes a la confluència de les clavegueres amb el col·lector de Riera Blanca que funcionaven com una vàlvula. Les comportes s'havien d'obrir només en direcció sud i així evitar que les aigües que baixaven per la Riera Blanca entressin a Granvia Sud.

Les primeres comportes instal·lades als blocs A i C van funcionar bé. Tanmateix, després l'Ajuntament va instal·lar-ne d'altres amb motors elèctrics i pous inferiors i, és clar, amb l'aigua s'espatllaven i deixaven de funcionar, el que va retardar encara més la solució, o reducció, del problema. Les comportes del bloc F no es van posar fins 1990, després d'un altre requeriment de l'Associació.

Paral·lelament, l'AVIC va col·laborar estretament amb els tècnics de l'Ajuntament per trobar per on passaven i cap on desguassaven les clavegueres de Granvia Sud. L'objectiu final es va complir, i es va poder fer el mapa del subsòl del barri.

—“Les inundacions dels anys 80's van ser per culpa d'unes obres mal fetes al clavegueram, concretament pel que passa pel davant del bloc F, que baixava del Parc de l'Alhambra. Tota l'aigua que baixava per la Riera Blanca topava amb aquest pont i tirava enrere. I s'inundaven tots els baixos. Les primeres comportes les va posar el propietari d'un negoci i l'Ajuntament va veure que funcionaven i les va posar.”

*Una imatge del barri de l'any 1986.
Font: Arxiu AVIC.*

—“Llavors van venir i van dir que el que s’havia de fer era solucionar el problema del clavegueram. Van venir aquí l’any 86 i van fer una prospecció i a veure si podien fer un plànol.”

6. Els altres problemes del barri

Un altre dels problemes, etern, del barri era el seu aïllament i els successius ponts que s’instal·laven per creuar la Granvia eren una solució molt deficient. L’original fou substituït per un altre, i així fins l’any 2005. Teòricament, cada pont nou era millor que

l’anterior, però no deixaven de ser estructures provisionals que es deterioraven ràpidament i amb unes escales amb fort pendent i que tenien uns esglaons estrets. Evidentment, aquests ponts no passarien cap inspecció de mobilitat segons els criteris actuals. Bé tampoc els passen alguns altres, a l’actualitat. Al pont de les vies entre Bellvitge i Gornal i el Ministeri no s’hi fa res per canviar-ho.

El problema de la inseguretat que havia començat arran del trasllat de la població de La Bomba al Gornal, el 1976, i la seva substitució per persones en situació econòmica i social molt vulnerable, es va allargar fins el 1986.

Aquells anys centrals de la dècada van ser també de forta crisi econòmica i alts índexs d'atur, sobretot en els sectors juvenils.

Les runes de les dues fàbriques al límit inferior del barri també constituïen un greu problema. Per una banda eren perilloses per la canalla que hi anava a jugar. Per l'altra, eren un obstacle per la comunicació amb la Zona Franca i generaven un espai on la sensació d'inseguretat era especialment greu. L'AVIC va demanar el 1986 l'enderroc d'aquestes restes i l'arranjament de l'espai.

Aquesta nova fase reivindicativa va provocar oscil·lacions en les relacions amb l'Ajuntament:

90

—“En general, les relacions del barri amb les autoritats municipals han estat bones. Potser sí que hi ha hagut moments tensos.

— Jo diria que són les negociacions, de la Granvia, de la construcció del local, del pont, tot això ha sigut el punt de fricció. S'empipaven quan tallàvem la Granvia.

— O quan posàvem les pancartes.”

El problema que es va reduir força va ser el del comerç. En aquesta dècada ja hi havia una quantitat i diversitat d'establiments que permetien fer la majoria de les compres quotidianes al barri.

—“Com que no hi havia mitjans de comunicació, la gent comprava aquí.

— Però no han sigut botigues de molta durada”.

7. Torna la urbanització

La situació a començaments de la dècada era descrita així:

“(...) es presenta com un àrea residual entre la Zona Franca i els grans polígons d'habitatges separats per la Gran Via. Ofereix grans expectatives d'especulació per la seva situació privilegiada per a la promoció industrial i comercial. El tradicional ús agrícola i l'ordenació dels terrenys per a aquest ús encara es conserva i representa una potencial font de riquesa i treball per a la població d'altres àrees de la ciutat”⁴.

Segons el pla urbanístic aprovat entre 1977 i 1979, encara restaven per aixecar cinc blocs. La possibilitat d'aquesta ampliació del barri era real i permanent; i aquest engrandiment no era gens petit, de fet es tractava d'una duplicació. L'AVIC va assabentar-se vers 1987 que la Immobiliària Rocafort era la nova propietària dels terrenys i que havia presentat un projecte. Aquesta immobiliària era propietat de Juan Zalacaín Lascorz, empresari procedent del sector de l'alimentació que també va entrar en el negoci immobiliari. En una llista de 1978 dels més rics d'Espanya apareixia en 80è lloc⁵. Zalacaín va morir el setembre de 1987, i el va succeir al capdavant de les seves empreses el seu fill, Juan Zalacaín Puy.

---

4. BOTEY, 1984: 81.

5. *Magazine. elmundo.es*, 6 de desembre de 2009 <http://www.elmundo.es/suplementos/magazine/2009/532/1259942565.html>

En principi, la població del barri en general i el nucli més organitzat i mobilitzat no s'oposaven a l'ampliació del barri, doncs el pla urbanístic vigent ja preveia la construcció d'alguns blocs més i, per altra banda, aquestes edificacions havien de significar la urbanització definitiva del barri, el seu acabament i dignificació, especialment per la banda sud.

—“El dia que ens assabentem nosaltres que es vol acabar el barri, ens van passar la informació i vam anar a veure a una persona que era un intermediari. Jo el truco i em diu que amb associacions de veïns no negocia. Era un tal Víctor de Boton, signava “àlies Víctor de Boton”. Era intermediari d'una empresa que no sabíem quina era. Al final, truca i diu: anem a parlar. Jo li plantejo que volíem un local de 500 m², a lo bèstia. Ell va treure el projecte que ja tenien fet, de l'empresa del Zalacaín, que nosaltres encara no el coneixíem.

— Immobiliària Rocafort.

— Al final vam arribar a un acord. Ens van dir que ens donaven un local però que havíem de donar-los suport a ells, perquè l'Ajuntament s'oposava al projecte. I en aquestes negociacions vaig rebre una trucada anònima que m'oferia dos pisos i quatre pàrquings.”

Finalment, davant d'aquestes actituds, les converses entre l'AVIC i l'empresa es van trencar. Més tard es van reprendre amb la participació de l'Ajuntament, amb motiu de

La Marina de l'Hospitalet el 1987. Al sud de la Granvia, tot i l'existència de Can Pi i d'altres nuclis edificats, dominava encara l'ús agrícola.
Font: Arxiu CELH.

la construcció de l'aparcament i el local social de la Plaça dels Veïns.

El desembre de 1986 fou inaugurat el Parc de l'Alhambra, a Santa Eulàlia, l'únic que hi havia en els espais contigus al barri. Era l'etapa de l'urbanisme reparador dels primers ajuntaments democràtics. Amb petits plans s'intentava recuperar i consolidar espai públic. I fou força aprofitat per la gent de Granvia Sud.

—“Agafaves les pilotes i les bicicletes, t'armaves de valor, passaves el pont i anaves al parc i allà tenies un espai.”

L'octubre de 1986 va ser aprovat el Pla Parcial Pedrosa i Granvia Sud. En aquesta nova remodelació urbanística del terreny annex al barri ja es parla d'equipaments firals, a més dels comercials i industrials. També hi havia sòl per equipaments socials i esportius⁶.

6. <http://ptop.gencat.cat/rpucportal/AppJava/cercaExpedient.do?reqCode=veureDocument&codintExp=76840&fromPage=load>

“Agafaves les pilotes i les bicicletes, t’armaves de valor, passaves el pont i anaves al parc de l’altra banda”.

Font: Genís Pascual.

Al començament de 1987 es van iniciar les feines d’execució d’aquest pla, endegant un procés de reordenació urbanística dels terrenys de l’Hospitalet que hi ha per sota de la Granvia, un procés que encara continua a hores d’ara. Al llarg d’aquell any s’enceten, en diferents fases, les obres d’urbanització que pretenien continuar el Polígon Pedrosa, qualificat com a industrial i comercial des de 10 anys enrere. Es tractava d’ampliar els terrenys a disposició de les empreses.

El sòl que hi havia entre Granvia Sud i el Llobregat es dedicava encara en aquells anys

majoritàriament a l’agricultura, tot i que també hi havia diverses indústries. De fet, el Polígon Granvia-Sud Pedrosa fou un dels territoris que foren reconeguts com a Zona d’Urgent Reindustrialització (ZUR) el 1985. En aquells temps de crisi industrial, la qualificació de ZUR afavoria que noves activitats industrials s’instal·lessin als llocs que havien deixat buits els sectors en decadència.⁷

Per sota de la Granvia, també s’hi podien trobar algunes instal·lacions periurbanes, com desballestaments de cotxes, abocadors, etc. Esment especial mereix Can Pi, l’antic barri dels pròspers escombriaires, que havia estat condemnat i abandonat per les institucions i que havia caigut en un procés de creixent marginalització. I al costat, un club de tennis, en aquells moments un esport de gent que no era pas pobre.

Una altra gran transformació, el març de 1987, va ser el soterrament de les vies del Carrilet. A més de posar-les sota terra, es va canviar el seu traçat i es va fer passar el nou Carrilet per la Granvia, amb una estació a tocar del barri, “Ildefons Cerdà”. D’una taca s’apropava un important mitjà de transport públic i s’eliminava una barrera de connexió amb la majoria dels serveis de Santa Eulàlia: mercat, institut, metro... S’ha de dir, però, que també es va haver de lluitar perquè tots els trens s’aturessin a l’estació del barri i perquè s’acabés de construir l’estació de Magòria-La Campana.

7. http://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-1985-11796

*Una imatge del barri de l'any 1984.
Font: Fons AVIC.*

